

รายงานวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ด้วยสถานการณ์ในปัจจุบันรัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้ความสำคัญและผลักดันให้การปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติโดยการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี ยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ มีมติให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสเป็นไปอย่างจริงจังต่อเนื่อง สอดคล้องกับนโยบายของนายกรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทยที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานในสังกัดเกี่ยวกับเรื่องนี้ทุกหน่วยงาน โดยให้หน่วยงานภายใต้สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดส่งข้อมูลตามแบบสำรวจที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence based Integrity & Transparency Assessment) ซึ่งการจัดทำข้อมูลตามแบบสำรวจการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ มีการมุ่งเน้นในเรื่องการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และเรื่องการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนยังกำหนด เป็นคำถามในแบบสำรวจในหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามที่นโยบายของรัฐบาล ที่อาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีความเสี่ยงในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

ปัญหาและอุปสรรค

เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความเสี่ยงปฏิบัติหน้าที่ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน เพราะเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่

แนวทางการแก้ปัญหา

๑. เห็นควรจัดประชุมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในเรื่องวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและป้องกันความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจเปิดผลประโยชน์ทับซ้อน

๒. จัดทำคู่มือบริหารจัดการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน เพื่อให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและป้องกันความเสี่ยงการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจเปิดผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ประจำปี ๒๕๖๔

เทศบาลตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

*****

๑. ความเป็นมา

ด้วยเทศบาลตำบลป่าป้อง ได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้การปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗, พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐, พระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) กำหนดให้ปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการรักษาคำสัตย์สุจริต ความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ รวมถึงคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้มีคำสั่งให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐกำหนดมาตรการหรือแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติ มิชอบในส่วนราชการของหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบตามนโยบายคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่องการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล

๒. หลักการและเหตุผล

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชั่นประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยละเมิดต่อกฎหมายและหลักจริยธรรมโดยการใช้อำนาจหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้การละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความชอบ ส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ประกอบกับทำให้ผลประโยชน์ของหน่วยงาน องค์กร สถาบัน สังคมต้องสูญเสียไป โดยอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพในการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม ฯลฯ อย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้จงใจกระทำความผิดยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือโดยไม่รู้เป็นจำนวนมาก นำไปสู่การถูกกล่าวหา ร้องเรียนหรือถูกลงโทษ ดังนั้น เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest : COL) จึงเป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบัน

๓. การวิเคราะห์ความเสี่ยง

“ผลประโยชน์ทับซ้อน” หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรมหรือการดำเนินการที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับตนหรือพวกพ้อง ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่เป็นไปโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลเสียต่อภาครัฐ โดยการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน^๑

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยงต่างๆ เพื่อประเมินโอกาส และผลกระทบของความเสี่ยง ดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่ามีความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะเกิดการทุจริตหรือผลประโยชน์ทับซ้อนที่จำเป็นต้องดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง ดังนี้

ประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อน	มีการทับซ้อนอย่างไร	โอกาสเกิดการทุจริต (1-5)	ระดับของผลกระทบ (1-5)	มาตรการป้องกันความเสี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน
การจัดซื้อจัดจ้าง	มีการเลือกซื้อร้านที่ตนเองสนิทหรือเป็นญาติ หรือร้านที่ตนเองคุยได้ง่าย	4	4	- ปรับเปลี่ยนร้านค้าในการจัดซื้อวัสดุ - เข้มงวดในการตรวจรับพัสดุหรือการจ้าง
การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม	เจ้าหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือบุคคลที่เป็นญาติหรือใกล้ชิดสนิทสนมก่อน	4	4	- จัดระบบตามความจำเป็น หรือตามลำดับก่อนหลัง เพื่อลดปัญหาระบบอุปถัมภ์ - บังคับใช้กฎหมาย ระเบียบอย่างเคร่งครัด
การพิจารณาคัดเลือกเพื่อรับรางวัล	มีการเลือกบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือไม่รับผลประโยชน์จากบุคคลที่เลือก	3	3	- พิจารณาตรวจสอบอย่างเข้มงวด
การนำทรัพย์สินของทางราชการมาใช้ในเรื่องส่วนตัว	เช่น การนำอุปกรณ์สำนักงานต่างๆ รถยนต์ของราชการไฟฟ้า ฯลฯ ไปใช้ส่วนตัว	5	5	- จัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ - จัดทำทะเบียนควบคุมการใช้งานและการเบิกจ่ายอย่างเคร่งครัด - การสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับบุคลากร
การลงเวลาเข้า – ออกในการปฏิบัติงาน	การลงเวลาไม่ตรงตามความเป็นจริง	5	3	- ใช้ระบบการสแกนลายนิ้วมือ - มีสมุดขออนุญาตออกพื้นที่อื่น

^๑ ชุดความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตต่อหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๓ “แก้ทุจริต คิดฐานสอง” โดยสำนักงานป้องกันการทุจริตภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ช.

ประเด็น ผลประโยชน์ทับซ้อน	มีการทับซ้อนอย่างไร	โอกาสเกิด การทุจริต (1-5)	ระดับของ ผลกระทบ (1-5)	มาตรการป้องกันความเสี่ยง ผลประโยชน์ทับซ้อน
การลงพื้นที่ตรวจสอบ ข้อเท็จจริง (Case) - การใช้รถ - การใช้คน	มีการจัดสรรหรือการใช้ ทรัพยากรมากเกินไป จำเป็นในแต่ละภารกิจ เช่น จำนวนน้ำมัน หรือจำนวนคน ที่มากเกินไปจำเป็น	4	5	- มีการกำชับใช้บันทึกการใช้งาน ต่างๆ เช่น การใช้รถ ใช้น้ำมัน เป็นต้น - มีการรายงานผลการดำเนินการ ทุกครั้ง - สร้างจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน - กำชับให้มีการใช้งานตามความ เป็นจริง

๔. การนำมาตรการการป้องกันความเสี่ยงไปใช้กับหน่วยงาน

๑. การปรับปรุงนโยบาย มาตรการ ให้รัดกุม ชัดเจน ลดโอกาสที่จะใช้อำนาจเพื่อ
ประโยชน์ส่วนตน

๒. จัดทำคู่มือและแนวทางปฏิบัติงานให้แก่พนักงานเทศบาล พนักงานจ้างและลูกจ้างเพื่อ
ป้องกันความเสี่ยงในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

๓. จัดทำรายงานผลการควบคุมภายในเป็นประจำทุกปี

๔. ปลุกฝังจิตสำนึกให้บุคลากรในหน่วยงานมีค่านิยมไม่ปฏิบัติในลักษณะที่เสี่ยงต่อ
การเกิดประโยชน์ทับซ้อน

๕. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย กฎระเบียบ เรื่อง
ผลประโยชน์ทับซ้อน

๖. เปิดโอกาสให้ประชาชนภายนอกหรือบุคลากรภายในได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลลวงเหนือ

๗. ส่งเสริมให้มีการบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาล

๘. ส่งเสริมให้มีการปลุกฝังค่านิยม และจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับเจ้าหน้าที่
ทุกระดับ

๙. ไม่ปกป้องผู้กระทำผิด

๑๐. ลดโอกาสการเกิดประโยชน์ทับซ้อน โดยการสับเปลี่ยนหมุนเวียนงานเพื่อป้องกันการ
รวมกลุ่มหรือ (Syndicate)